

AFASIPOSTEN

NUMMER 2 2015 - 26. ÅRGANG

©Fotolia

Disse dagene dine

Dager kommer
og går – går og kommer,
hverdager, hviledager, helligdager,
sykedager, tåkedager, festdager
en stri strøm
selvfølgeligheter.

Det er du
som eier disse dagene.
Det er du
som kan gå inn i tida di.

Akkurat
denne deilige dagen
lever du
en helt spesiell del
av selve livet.

Ragnhild Bakke Waale

AFASIPOSTEN
ISSN 0803-2467

Ansvarlig utgiver:
Afasiforbundet i Norge
Torggaten 10
0181 Oslo

Besøksadresse:
Torggaten 10, 2 etg.
Tlf: 22 42 86 44
E-post: afasi@afasi.no
Hjemmesider: www.afasi.no

Kontortid:
Mandag – fredag
kl. 09.00 – 16.00

Forbundsstyret:
Ellen Borge – *leder*
Lisbet Eide – *nestleder*

Styremedlemmer:
May Britt Kløverød
Trine Marie Hagen
Inghild Bjørgestad

Redaktør:
Marit Aarøy Aasen

Omslagsfoto:
Fotolia

*Afasiposten er merket med det
offisielle nordiske miljømerket Svanen.
A2G GRAFISK, som trykker
dette bladet, er godkjent som
Svanemerket bedrift.
Det betyr at bladet oppfyller strenge
miljøkrav til papiret, trykkfargen
og hele trykkprosessen.*

AFASIPOSTEN

Innhold

Disse dagene dine	2
Brukerkontor i sykehus? En vei for videre likepersonsarbeid.	4
Se film – samtal om filmen	5
Bare vent – sommeren kommer snart for å bli...	6
Spesialundervisning for voksne på fem minutter	7
Artikkelserie: Hva kan skje etter et hjerneslag?	8
Tur til Prøysenland	11
Bedre utsikter for slagpasienter med afasi?	14
25-års jubileum i Afasiforeningen i Østfold	16
Sommertreff i Ringerike og omegn Afasiforening	18
Terjes lakseeventyr	21
Trond (75) er så ivrig med hobbyen sin at han er på hils med alle de ansatte	22
Afasitreff i Oslo, 9. - 13. november 2015	23
Haugesund og omegn Afasiforening på tur	24
Har du flyttet?	25
Vi trenger deg! Trenger du oss?	25
Høstprogram for noen av våre lokalforeninger	26
GI TID brosjyrer og kort	27
Kan du finne navn på syv forskjellige blomster?	28
Afasipostens kryssord nr 2/2015	29
Mer om hjernen og hjernesykdommer:	30
Løsning Kryssord 1-15	30
Løsning Bokstavgåte	30

Ellen Borge, forbundsleder

Brukerkontor i sykehus? En vei for videre likepersonsarbeid

Med midtsommer passert håper vi på en lang og varm sommer for alle. Forbundsstyret har da igjen det siste året av den tre-årige landsmøteperioden. Det betyr at vi har blitt godt kjent i styret og at vi

allerede har gjort oss noen tanker for landsmøtet som blir i mai neste år. Styret er opptatt av at lokalforeningene skaper møteplasser og at likepersonsarbeidet lokalt er grunnleggende for forbundets virksomhet. Representanter i forbundsstyret og sekretariat har vært i nærkontakt med mange av foreningene våre i denne perioden, og slike møter gir inspirasjon begge veier. Det å møte en likeperson som har opplevd noe av det samme som en selv, og som en kan gi råd og dele erfaring med, er unikt. En treffer et medmenneske med afasierfaring, og som kan gi litt støtte på veien.

Det har ikke vært enkelt å få sykehuspersonalet til å informere om ulike brukerforeninger og kontaktpersoner slik vi ønsker. Lærings- og mestringssettene gir ulike tilbud om kurs, også for slagrammede. De trekker likevel ikke alltid inn afasi-representanter slik vi synes de burde.

Likepersonsarbeidet har endret seg. Det er nok mange av våre tillitsvalgte og afasikontakter som føler at de ikke får brukt sin erfaring og kunnskap slik tanken var.

Flere sykehus satser mer på å samle brukerkompetansen fra ulike organisasjoner i Brukerkontor, eller 'Likepersonskontor' som er ny betegnelse.

Dette skal være et informasjonstilbud sentralt plassert i sykehuset, og som skal drives av ulike organisasjoner. Tillitsvalgte skal bemanne kontoret etter en turnusordning. Her kan den som vil komme uten å bestille time for å få informasjon, settes i kontakt med en likeperson og/eller finne nødvendig informasjon i form av brosjyremateriell. Det vil også være samtalerom tilgjengelig for å kunne både

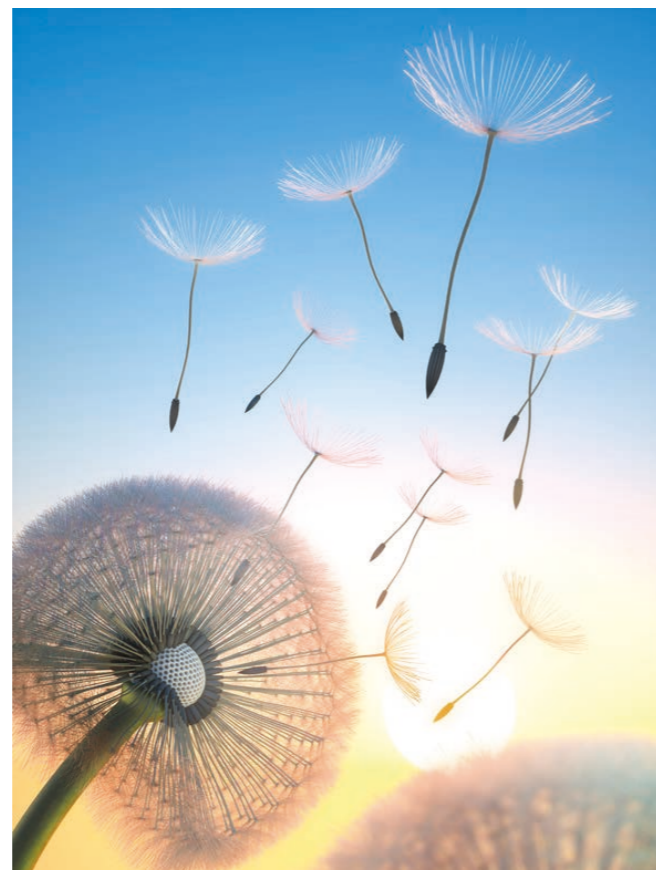
snakke fortrolig og/eller for å informere gruppevis. Et slikt kontor er nå under etablering på Akershus Universitetssykehus (A-hus) etter modell fra sykehuset på Kongsvinger. Tre av afasiforeningene i østlandsområdet er allerede engasjert i likepersonsarbeid på sykehuset, og afasiforeningen i Kongsvinger har lenge vært engasjert på sitt sykehus.

Via en slik modell ser vi at brukerrollen og brukererfaringen prioriteres litt mer i sykehusene. Dette kan være veien å gå for å opprettholde tilbudet om likepersonstjeneste, som er et flott supplement til det helsepersonellet gir.

Begynn nå å tenke på neste års landsmøte dere også. Sett av siste helgen i mai 2016

Med ønsker om en god og solfylt sommer,

fra Ellen Borge
forbundsleder

Se film – samtal om filmen

Filmkvelder som aktivitet i lokale afasiforeninger?

Hvorfor?

Inspirere til å bruke filmkvelder som aktivitet i lokalforeningene.

For hvem?

Medlemmer av Afasiforbundets lokalforeninger.

Minst to personer fra hver forening får dekket reise og opphold.

Tid: lørdag 17. - søndag 18. oktober 2015 (lunsj til lunsj)

Sted: Scandic Hotell Gardermoen

Påmeldingsfrist: 1. oktober 2015

For påmelding og spørsmål, ta kontakt med Afasiforbundet:
afasi@afasi.no eller tlf 22 42 86 44.

AFASIFORBUNDET I NORGE
- SPRÅKVANSKER ETTER HJERNESKADE

Bare vent – sommeren kommer snart for å bli...

Været kan vi ikke gjøre noe med, men du verden for et velbrukt samtaletema været er! Det merkeligste i år er vel at vi fortsatt har skyhøye brøytekanter på fjellovergangene og rekord sen blomstring av frukttrær og prydbusker. Men når været ute svikter får man fått mer innetid, og mange bruker den til å lese seg opp på aviser, bøker og blader som har blitt liggende. Når man tar fatt på gamle avisbunker, kan finne mye nyttig lesestoff.

Avisen forteller oss blant annet hvorfor gran- og furutrær har røde kongler i år. Dere har vel sett disse flotte, røde konglene som lyser opp på gran og furutrærne? Vi leser at røde kongler skyldes fjorårets varme sommer. Et lite aber er at denne vakre blomstringen medfører mye gult pollenstøv, så allergikerne våre er kanskje ikke like glade for dette vakre synet.

Men vi leser videre at hagearbeid eller litt gym på stuegulvet kan redusere risikoen infarkt og slag for personer over seksti år. Selv om det er regelmessig mosjon som i størst grad kan redusere risikoen for ulike sykdommer, kan også hverdagsaktivitet gjøre en forskjell. En studie, ved forskere ved Karolinska Institutet i Stockholm, viser at regelmessig trening med moderat til hard fysisk aktivitet er nødvendig for å opprettholde en sunn livsstil. Her blir det nevnt at hagearbeid og turer i skog og mark er å anbefale.

Hvis du liker å ferdes ute, vil du sikkert trives på 'villmarkstur' med Afasiforbundet i slutten av august måned – les mer om det i bladet. Meld deg på da vel!

Les også artiklene fra turene som noen av lokalforeningene har tatt i siden forrige utgave av bladet vårt. Østfold foreningen har feiret sitt 25-års jubileum med gjester og artister i Råde. Ringerike foreningen inviterte med seg to andre lokalforeninger til sommerfest i Hallingmessa på Helgelandsmoen. Oslo foreningen dro på busstur til Prøysenstua, hvor Alf Prøysen ble født, via Hoel Gård hvor turen ble avsluttet med en god middag.

Når dere leser i Afasiposten hva de andre foreningene har gjort av turer og tiltak, ta kontakt med de som har arrangert turen. De har innhentet alle opplysninger som de sikkert gir videre og da er halvparten av forberedelsene gjort allerede! Da kan din forening også komme seg på tur.

La oss tro og håpe at alle leserne våre får en riktig god sommer – med godt sommervær!
Nyt sommeren!

Hilsen

©Fotolia

Afasi-nytt

AFASI-nytt er en fast spalte, som er skrevet av Afasiteamet ved Statped sørøst, fagavdeling språk/ tale. Den inneholder kortfattet informasjon for mennesker som har afasi, deres nærpå personer og andre interesserte. Det kan være opplysninger om aktuelle sider på Internett, tips om litteratur og informasjonsmateriell osv.

Hvis noen av dere har spørsmål eller kommentarer til innholdet i spalten, kan dere kontakte afasiteamet v/logoped Line Haaland-Johansen på telefon 02 196 eller 2290 2851, eller per e-post til line.haaland-johansen@statped.no

Spesialundervisning for voksne på fem minutter

Denne gang presenterer vi en brosjyre. Den ble publisert i år av Utdanningsdirektoratet.

Brosjyren handler om rettigheter til spesialundervisning for voksne. Personer med afasi trenger hjelp til å «utvikle eller holde vedlike grunnleggende ferdigheter» etter en sykdom eller skade. Dette gir rett til spesialundervisning. For voksne med afasi betyr dette ofte hjelp hos logoped.

Det er to lovverk som gjelder når man har behov for hjelp, som følge av språk- eller talevansker man har fått i voksen alder: opplæringsloven og folketrygdloven. Denne brosjyren handler om de rettigheter som opplæringsloven gir.

Brosjyren finnes på nett på:
<http://www.udir.no/Regelverk/tidlig-innsats/Voksenopplaring/>.

Honnør til Utdanningsdirektoratet! Språket er ganske lettfattelig og greit.

På samme sted på nettet, finnes også mer informasjon. For eksempel en relativt grei forklaring av ulike faser i saksgangen,

når man søker om spesialpedagogisk hjelp (for eksempel logoped) hos kommunen. Direktoratet forsøker å forklare det komplekse systemet relativt enkelt. Og det synes vi de lykkes relativt godt med.

Brosjyren Spesialundervisning for voksne på fem minutter kan være relevant for pårørende, fagpersoner, studenter og andre interesserte. Vi anbefaler både brosjyren og nettstedet den er hentet fra.

Ingvild Røste

Line Haaland-Johansen

Anne K. Hvistendahl

Marianne Lind

Artikkelserie: Hva kan skje etter et hjerneslag?

Artikkelserie: Hva kan skje etter et hjerneslag?

Et hjerneslag skader som regel en liten del av hjernen. Ofte blir noen funksjoner rammet, mens resten er som før. For eksempel kan man ha afasi, men likevel bevege seg som før. Andre kan få store skader som rammer mange funksjoner.

Det er skrevet mye om dette, men ikke alt er lett å lese. Vi ønsker med denne serien å skrive litt enklere om ulike vansker som kan følge et hjerneslag. Dette er den siste artikkelen i serien. Den handler om *afasi*.

Den er skrevet av logopedene Ingvild Røste, Line Haaland-Johansen og Anne K. Hvistendahl, og språkforsker Marianne Lind. Alle arbeider i Statped sørøst.

Afasi etter hjerneslag – vansker med språket

De fleste som leser Afasiposten vet allerede mye om afasi. De har erfart hvordan det kan være. Afasi betyr at man har problemer med å bruke språket som før. Ca. 25-30 % av alle som får slag får afasi. De fleste av disse har skaden i venstre hjernehalvdel.

Vi har to områder i hjernen som er spesielt viktige for språket. De to områdene har ansvar for litt forskjellige ting. Noen av de som får skade i det *fremre språkområdet*, snakker «ikke-flytende». Ordene kommer sakte, og setningene blir ikke helt riktige. Skader i det *bakre språkområdet* kan føre til at personen snakker flytende, lett og ledig. Likevel kan det være vanskelig å forstå hva vedkommende sier fordi ordene ikke kommer ut helt som han har tenkt. Hvor stor skaden er, har også mye å si.

Å snakke

Det å snakke er en veldig viktig del av det å være menneske. Problemer med å snakke er gjerne det første vi forbinder med afasi. Å lete etter ord (anomi) er det vanligste symptomet på afasi. De fleste med afasi kjenner seg igjen i at man vet hva man vil si, men at man ikke «får det ut». Noen kan ikke si noe, eller bare noen få ord. Andre sier lange setninger, men mangler nøkkelord.

Å forstå det som blir sagt

Afasi påvirker også oppfattelsen vår av det andre sier. For noen er det som om folk

rundt en snakker kinesisk. Det er så å si umulig å oppfatte ordene og innholdet. For andre kan det være mindre detaljer i innholdet som glipper. Noen forstår mer enn det ser ut som. Og mange forstår mer enn de kan uttrykke.

Det hender også at noen overvurderer hvor mye den som har afasi forstår av det som blir sagt. Mange med afasi tolker mye ut fra situasjonen man er i. Det er ofte til god hjelp. Men noen ganger kan det oppstå misforståelser som man ikke merker før senere, for eksempel når man får detaljerte beskjeder.

Det er viktig å huske på at personer med afasi har bevart sin kunnskap og erfaring til tross for at man ikke oppfatter alle ord.

Å skrive

Noen tror at dersom en person ikke kan snakke, kan han i hvert fall skrive. Men skriving er vanskelig for de fleste med afasi. Man kan streve med å finne fram til rett bokstav eller riktig ord, med rettskriving og med å lage setninger. Mange må også begynne å skrive med venstre hånd på grunn av lammelser i den høyre. Mange har en «skrive-rest». For eksempel kan noen skrive ned første bokstav eller deler av et

ord. Dette kan være nok til at en samtalepartner skjønner hvilket ord det er snakk om.

Å lese

Også lesing er som regel vanskelig ved afasi. Noen har problemer med å kjenne igjen bokstavene. Andre leser bra, men får ikke med seg alle detaljer i teksten eller blir slitne fort, fordi lesingen ikke skjer så automatisk som før. Mange kan forstå overskrifter i avisen og enkle tekster. Noen strever med å lese høyt, men forstår teksten når de leser inni seg.

Hva kan gjøres?

De fleste som får afasi trenger å gå til logoped. Mange treffer en logoped allerede på sykehuset. Logopeden vil undersøke hvordan språket fungerer. Noen ganger setter logopeden i gang med enkel språktrening allerede de første dagene. På sykehuset vil de passe på at det blir søkt om logoped også etter at han eller hun har kommet hjem. Logopeden vil prøve å hjelpe personen med afasi på to måter. En måte er å øve opp språket igjen. Man trener på språklige ferdigheter som er viktige i hverdagen. Man prøver å påvirke hjernen slik at det som er skadet kan etableres på nytt. Den andre måten er å kompensere for det som er blitt vanskelig. Det handler om å finne strategier for å kommunisere eller lese og skrive. Det kan være å bruke kroppsspråk mer enn før, lære teknikker for å komme på ord, få avisen opplest av en datamaskin og mye mer.

Det er viktig at de pårørende får tips til hva de kan gjøre for at kommunikasjonen skal bli så god som mulig.

Rettigheter

I Opplæringsloven § 4A står det at voksne med språk- og talevansker etter sykdom eller skade har rett til opplæring.

Afasirammede kommuniserer noen ganger bedre enn de snakker...

Selv om man ikke alltid kommer fram til akkurat det man vil si, er det bedre at man prøver enn at man lar være. Personer med afasi vet som regel hva de mener og hva de vil si, til tross for at de ikke alltid greier å uttrykke det. For mange er det lettere å få fram det man vil hvis den man snakker med legger til rette for å samarbeide om samtalen.

- De som snakker sammen, bør sitte slik at de kan se og høre hverandre.
- Det er best når det er få personer med i samtalen.
- Ikke rett på «feil» hvis du allikevel har forstått hva personen med afasi mente å si.
- Ikke snakk barnslig.
- Bruk tydelig kroppsspråk og ansiktsmimikk.
- Skriv og tegn underveis i samtalen.
- God tid hjelper.

På afasi.no kan du skrive ut en folder med flere gode råd om kommunikasjon. Her finnes også en god film kalt Afasi-hverdag. Filmen viser hvor ulikt afasi kan arte seg.

Det varierer hvordan kommunene organiserer tilbudet til personer med afasi. Noen kommuner gir avslag på søknader om logopedi for personer med afasi. Da kan legen skrive en henvisning til timer hos en logoped med privat praksis. Det er fordi folketrygdloven § 5-10 også gir rett til behandling av språk- og talevansker. På afasi.no kan du finne ut mer om rettigheter.

©Fotolia

Har du flyttet?

Afasiforbundet får en del post i retur etter utsendelser. Vi setter stor pris på at du gir oss beskjed hvis du forandrer adresse.

Ring oss på telefon 22 42 86 44 eller send en epost til afasi@afasi.no

Tusen takk for or at du hjelper oss å holde medlemsregisteret oppdatert ☺

Vi trenger deg! Trenger du oss?

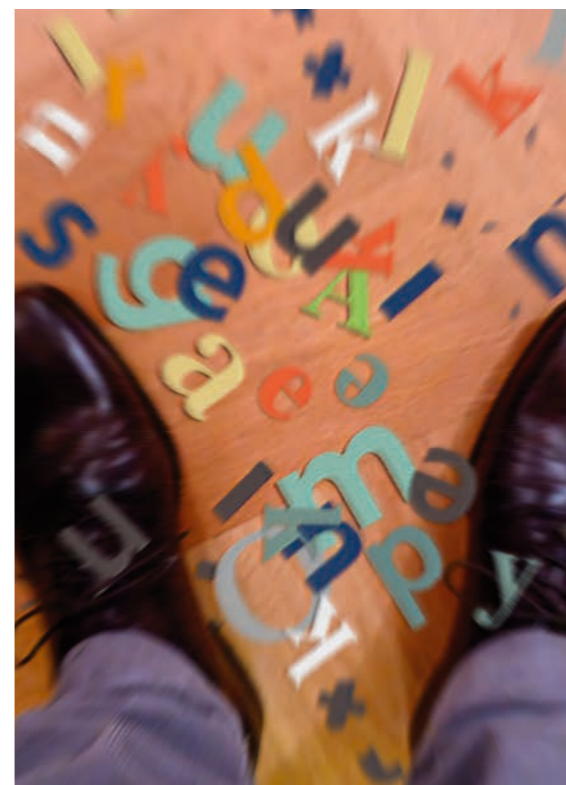
Afasiforbundet arbeider for at **mennesker med afasi** og andre ervervede kommunikasjonsvansker og deres **pårørende** skal ha en best mulig hverdag.

Det sosiale nettverksarbeidet foregår i **lokalforeningene** med møter, kurs, turer og annet.

Vil du bli **medlem**? Se innmeldingskupong bakerst i Afasiposten eller meld deg inn via www.afasi.no

Ønsker du å gi oss en **pengegave/et beløp** kan du overføre til konto: 1644.04.07661

Har du spørsmål, kan du gjerne **kontakte oss** på tlf 22 42 86 44 eller sende en epost til afasi@afasi.no

Marianne Brodin og Ellen Borge på Afasiforbundets stand på konferansen.

Nordisk afasikonferanse i Oslo

11. - 13. juni 2015 ble Nordic Aphasia Conference arrangert i Oslo, i regi av Statped og Sunnaas sykehus HF.

Den ble arrangert aller første gang i 2006, og har siden da utviklet seg til å bli en av de viktigste afasifaglige møteplassene i Norden.

Afasirehabilitering var tema for konferansen og inneholdt mange interessante innlegg om rehabilitering i et hjerne-perspektiv, et samtale-perspektiv og fra bruker-perspektiv.

Konferansen ble innledet av Ågot Valle, som selv fikk hjerneslag for tre år siden. Hun har solid bakgrunn fra både lokalpolitikken i Bergen, og fra sentral rikspolitik etter 12 år på Stortinget for SV og medlem av flere komitéer. Hun var medlem av Nobelkomitéen da livet ble endret for henne og familien. Veien ble annerledes. Det nytter ikke å gi opp, og det nytter ikke å se seg tilbake. Hun trener daglig med å lese aviser og lettleste bøker. Hun og mannen deler interessen for kunst og kultur. Vi fikk

også et par eksempler på hvordan vanlige folk forholder seg i møte med dem og rullestolen. Ågot Valle er opptatt av at det utdannes nok logopeder og at afasirammede må få den hjelpen de har krav på.

Vi ble hilst velkommen av Anne Berit Andreassen, fra Statped og Kirsti Bjune, fra Sunnaas sykehus på vegne av hver sin institusjon, samt Line Haaland-Johansen og Frank Becker på vegne av arrangementkomitéen.

Konferansen pågikk over 3 dager, med 170 deltagere. Her var samlet mye kompetanse og mange som ville dele kunnskap og idéer. Det var flest logopeder tilstede, men også spesialpedagoger, lingvister, sykepleiere, leger og andre. Hele ni land var representert, de fleste fra Norge og Norden.

Vi fikk blant annet høre dyktige internasjonale forelesere som Cornelius Weiller (Tyskl.), Randi Starrfelt (Dk), Katy Renvall (Fi), David Howard,

Janet Webster og Suzanne Beeke (UK) samt Karin Eriksson (Sve) som alle har ulike tilnærminger til afasiforskningen og bidratt gjennom mange år. Vi er stolte over at flere norske forskere presenterte noe av sitt arbeid. Denne gang var det blant andre Frank Becker, Melanie Kirmess og Sonja Erenkamp fra Sunnaas, samt Karianne Berg fra NTNU Trondheim som fikk visst at det pågår stadig arbeid i forhold til å forbedre afasirammedes situasjon.

Et minnerikt innslag var å få komme til en mottagelse med omvisning i Oslo Rådhus. Både byråd for helse og sosiale tjenester Øystein Eriksen Søreide og direktør Harald Stanghelle fra Sunnaas, holdt hver sin tale før vi fikk en guidet runde i rådhusets annen etasje med besøk i bystyresalen osv.

Nordic Aphasia Conference dyktige arrangementskomite.

Ekteparet Ågot Valle og Yngve Seterås

Avslutningsvis på konferansen fremførte Jan Schwenke et par av sine nydelige sanger om det å mestre livet etter et hjerneslag. Han er brukerkonsulent på Sunnaas, foredragsholder og musiker, og har nettopp gitt ut ny CD. Han ga oss glimt fra sin vei tilbake til livet igjen, og fortalte hvordan sang og gitarspill har medvirket til at han er den han er i dag, 4 år etter slaget.

Afasiforbundet fikk ha stand under hele konferansen og takker en dyktig komité for vel gjennomført arrangement.

Det er helt klart mye god forskning og mange engasjerte folk innenfor afasi-faget!

Neste nordiske konferanse blir i Danmark i 2017.

Cornelius Weiller foreleser

© Fotolia

Bedre utsikter for slagpasienter med afasi?

Slag i venstre hjernehalvdel medfører ofte skader i språksenteret og fører til vanskeligheter med å finne ord, forstå språk, lese og skrive som før.

– Slag rammer individuelt, og det er derfor viktig å finne det riktige behandlingsprogrammet for den enkelte pasient, sier professor Karsten Specht ved Institutt for biologisk og medisinsk psykologi ved Universitetet i Bergen (UiB). Han har forsket på en ny metode å analysere bilder av hjernen på: *funksjonell hjerneavbildning (fMRI)*.

Ny analyse kan hjelpe pasienter

Forskerne undersøkte pasientene flere ganger med en fMRI-skanner, både før og under språktrening, og så deretter hvordan aktiveringen i hjernen forandret seg under en 'dobbeltanalyse'. Forskeren må analysere MR-bilder av skadeomfang i hjernen hos slagppasienter, samtidig som hjerneaktiviteten studeres ved hjelp av fMRI-undersøkelser. Derved kan man finne ut om det er en eventuell sammenheng mellom skadens lokalisasjon, skadeomfang og hvordan aktiviseringsmønstrene i nervebanene er relatert til dette, forklarer Specht.

Håpet er at med bedre kategorisering av pasientene, kan de tilbys et mer individuelt tilpasset behandlingstilbud enn det generelle tilbudet som idag gis til pasienter med afasi etter hjerneslag.

Søker skjulte mønster i hjernen

En voksen hjerne er fortsatt i forandring og kan danne nye forbindelser mellom de lange nervecellene som via elektriske impulser lager minner, beslutninger og bevissthet. Hvis hjernen etter slaget klarer å aktivere dem igjen eller danne nye baner mellom nervecellene, og de utvikler seg som et resultat av terapien, øker sannsynligheten for at pasienten blir bedre. Specht og kollegenes nye metode gjør det mulig å observere dette.

Skiller ulike skader

Finnes aktiveringsmønstre som er karakteristisk for bestemte typer skadeomfang, er det mulig å skille ulike slagskader fra hverandre. På sikt håper vi å kunne peke ut hvem som har nytte av en bestemt terapi og hvem som ikke har det, forteller Specht.

For eksempel viser resultatene at de som hadde fått slag bakerst i venstre hjernehalvdel, hadde gode sjanser for å bli bedre.

De som derimot hadde skader langt fremme i venstre hjernehalvdel, greide nok ikke å nyttegjøre seg like godt av språktreningen de fikk.

Forskernes jakt på bedre diagnoser

Det å kunne skille skadeomfang og reorganisering av hjernens språknettverk etter slag er svært viktig informasjon for behandlerne, men vanskelig å observere hos en enkelt pasient i dag, forteller Specht.

– Til nå har forskerne analysert det skadede området og hjerneaktiviteten hver for seg,

og behandlingskriteriene mer symptom- enn årsaksbasert.

Dersom slagpasientene ikke klarer å navngi ting, så begynner de ofte på et generalisert terapiopplegg.

– En bedre diagnose og tilstandsrapport betyr at man i neste omgang kan tilby pasientene et mer individuelt tilpasset behandlingstilbud enn tidligere. Man finner aldri to pasienter som har samme skadeomfang etter slag, sier Karsten Specht.

Karsten Specht

Foto: Foto: Kim E. Andreassen, UiB.

Alle slag rammer forskjellig. Snart kan kanskje behandlingen også skreddersys, takket være en ny måte å skille slagpasientene på.

En artikkel fra Universitetet i Bergen /forskning.no

60 feststemte gjester hadde en hyggelig kveld i Råde

25-års jubileum i Afasiforeningen i Østfold

6. juni 2015 feiret Afasiforeningen i Østfold at det er 25 år siden foreningen ble stiftet. 58 medlemmer og andre inviterte gjester fant veien til Furuly i Råde. Feiringen startet med konsert. Sanger og artist Bjørnar Spydevold og pianist Kari Stokke serverte en allsidig konsert med sanger av ulike sjangre. Forsamlingen ble oppfordret til å være med i flere av de kjente refrengene. Bjørnar bandt det hele sammen med gode kommentarer og historier fra Østfold, perfekt støttet av Kari! Gjennom konserten ble stemningen for resten av kvelden "satt".

Inghild trekker oss gjennom historien.

Etter en liten pause startet vi opp igjen med foreningens egen sang, omdiktet fra "Vi tar en rungende.....". Deretter ble det servert en innholdsrik og smakfull "Jubileumstallerken". Det rådet god stemning rundt bordene under måltidet, og nye bekjenskaper ble gjort!

Et tilbakeblikk på 25-årig historie

Så var det leder Inghilds oppgave å invitere forsamlingen med på et tilbakeblikk på foreningens 25-årige historie: Foreningen har hatt et varierende liv! Et interimsstyre ble nedsatt i samarbeid mellom Afasiforbundet i Norge og Nasjonalforeningen for folkehelse i Østfold i desember 1989. Den 28. mars 1990 var det klart for stiftelsesmøte i Fylkeshuset i Sarpsborg, og Afasiforeningen i Østfold ble dannet. Gjennom de første åra var det en betydelig vekst av medlemmer og aktivitetstilbud opp til en topp (145 medlemmer).

Så kom en periode med utflating før nedturen tok til. I 2010 møtte bare 7 medlemmer på årsmøtet, og nedlegging ble drøftet. Men ingen av de fremmøtte ville

Et skikkelig landsens kakebord må til!

legge ned afasiforeningen! Det ble i stedet bestemt å gå videre med 2 arrangementer årlig. Kontakt og samarbeid med andre foreninger ble til god støtte, og aktiviteten kunne snart utvides! Medlemstallet er nå på god vei oppover igjen (80 stk.). Inghild framholdt den fundamentale betydningen av hvert enkelt medlems innsats gjennom *det å være medlem*, å delta i arrangementene når det passer og gi innspill til styret. Hun berømmet foreningens styre for felles innsats, stor trofasthet, lojalitet og pålitelighet. Som avrundning på tilbakeblikket ble styret kalt fram og presentert.

Kaker, hilsener og gaver hører med

Så var det behov for ny pause mens kakebordet ble dekket. Noen kommenterte at det var et skikkelig "landsens kakebord" slik det var på landet før i tida! Forsamlingen gjorde ære på kakene, og det ble på nytt synlig og hørbar aktivitet rundt bordene. Nå var det også tid for hilsener og gaveoverrekkelser fra noen av gjestene. Så var jubileumsfeiringen til ende, og mange

hadde tid til en avsluttende prat på vei ut i den lyse junikkvelden. Afasiforeningen i Østfold ser framover mot nye år med god aktivitet til beste for mennesker med afasi og kommunikasjonsvansker og deres pårørende i Østfold.

Morten Saxegaard, Mia Sikkeland, Jan Ivar Tomren, Torild Skår Tomren, Anne-Marie Barken, Grete Bakkerud, Inghild Bjørgestad (Inga Bracken og Hanne Tommerås ikke med på bildet)

Bjørnar Spydevold og Kari Stokke underholdt med en fin konsert og skapte god stemning.

Sommertreff i Ringerike og omegn Afasiforening

På det siste medlemsmøte før sommerferien hvert år, er vi sammen med Drammen/Kongsberg Afasiforening. Enten er de hos oss, eller så er vi hos dem. I år var det vår tur til å invitere til sommertreff, vi inviterte også med Aurskog-Høland Afasiforening og representanter fra forbundet. I tillegg inviterte vi med lederen for Stjernegruppen Ringerike (Blå Kors avdeling), som vi leier lokalene hos til våre møter, og «Inn på tunet» som er en tilrettelagt og kvalitetssikret velferdstjeneste på gårdsbruk, som en av våre er engasjert hos.

I år leide vi Hallingmessa på Helgelandsmoen, en tidligere militærforlegning som nå er omgjort til næringspark. Å arrangere slike sammenkomster betyr stor dugnadsjobb for noen av våre medlemmer, for at kostnadene ikke skal bli for store. Med lang erfaring er dette ikke noe stor utfordring, alle utfører den

oppgaven de har skrevet seg på til, eller blitt tildelt, og resultatet ble meget bra. Egenproduserte rundstykker og kaker så ut til å falle i smak for gjestene, i alle fall gikk det med nesten alt sammen, kjempehyggelig! Vi satte stor pris på at også vær-gudene var med oss denne gangen, det er ikke alltid slik når vi arrangerer noe, men nå tok vi høyde for det og leide et fint lokale som egnet seg bra. Vår tidligere leder Gro Strande ønsket alle velkommen til arrangementet, 63 gjester og egne medlemmer. Hun understreket verdien av det sosiale fellesskapet, som er så viktig i våre sammenhenger.

Sang og musikk ved Tyrifjorden

Som ved alle våre arrangementer er sang og musikk en viktig faktor og vi har alltid et sanghefte med, enten vårt faste hefte, eller noe som er laget for anledningen. Som åpningsang, ble det foreslått Arne Paasche Aasens «De nære ting». Andre sanger som ble sunget var, «Kommer nå våren» av Stein

*Eivind Nyhagen og Eduard Bermann
Thorsen spiller og synger*

Ove Berg og selvfølgelig måtte vi ha med valsen «Ved Tyrifjorden». Jeg synes det er veldig hyggelig å bidra med musikk til sangene med mitt trekkspill, og observerer og hører, at selv om man er afasirammet så er sangleden stor.

Vårt medlem Eduard Bermann Thorsen har vært med en sanggruppe i Ådalen i mange år, men etter at han ble rammet av hjerneslag for noen år siden, måtte han slutte der. Men Eduard fortsetter å synge, og vi gleder oss over at han av og til bidrar med en sang eller to. Han var denne gangen forsanger i Ringerikssangen, «Blåveispiken» av Paasche Aasen. Han er også flink til å synge skillingsviser, med mange vers og han husker de alle!

På historisk grunn - om Helgelandsmoen

Siden vi var lokalisert på Helgelandsmoen, var det naturlig å spørre vårt medlem, Arild Svein Bakken, pensjonert offiser, om å holde et foredrag om Helgelandsmoen «før og nå». Arilds foredrag ga oss detaljert historikk, om hva som var og finnes på moen nå. Kjempebra! Her er en veldig kort versjon: Helgelandsmoen leir var militærleir på Helgelandsmoen i Hole kommune, men er nå nedlagt. Sommeren 1868 etablerte 2. Akershuske Infanteribrigade seg på Helgelandsmoen. I moderne tid var imidlertid

leiren kjent som Hærens våpentekniske korps skole og øvingsavdeling, og senere Våpenteknisk Regiment med befalsskole for hærens våpentekniske korps og Hærens yrkesskole. Det siste kullet fra billinjen, våpenlinje og elektrooptisk linje, ble uteksaminert i 1989. På 90-tallet ble også Befalsskolen for transport og intendantur flyttet dit.

Våren 2004 ble leiren kjøpt av lokale investorer, som senere stiftet Helgelandsmoen Næringspark AS. Her finnes fredede objekter bl.a. friluftskirke, kapell, vanntårn, depot/kornmagasin og minnesmerker. Et 20 talls bedrifter er nå etablert i området, og blant disse finner vi det flotte nye Ringeriksbadet, Hjelp24 NIMI Ringerike, Galleri Klevjer og kunst depot, Tyrifjord Cruise med båten Dronning Tyra og Hotell Generalen.

Mange gevinster og god stemning

Det ble litt tid til hilsminger også, leder i Drammen afasiforening Sissel Aaberg og tidligere leder i Aurskog og Høland afasiforening Sissel Tønneberg kom med

Arild Svein Bakken med interessant og levende foredrag om Helgelandsmoen.

hyggelig hilser og blomster. Marianne Brodin hilste fra Afasiforbundet, «Inn på tunet» og Stjernegruppen fortalte litt fra sine virksomheter.

Som, i de fleste foreninger, er loddsalg en viktig inntektskilde og loddselgerne gjorde en god jobb. En stor mengde gevinster ble trukket ut, forhåpentligvis til hygge for de som vant!

Timing var perfekt, på slaget 1800 kunne jeg som leder av vår forening, takke for en hyggelig stund på Helgelandsmoen. Vi setter stor pris på at det kom så mange gjester og egne medlemmer, og ut fra hva jeg registrerte, så var det god stemning og praten gikk livlig. Vi gleder oss allerede til nytt treff med venner fra andre afasiforeninger!

Som vi alltid gjør til slutt i våre møter, synger vi Jan Teigens fine sang, «Slå ring»
«Hold ut, hold sammen, slå ring om det vakre som finns, slå ring om hverandre, slå ring om din bror, og alt det som spirer og gror»

Sommerhilsen fra Ringerike og omegn Afasiforening
 Eivind

Eivind Nyhagen og Gro Strande innleder med tale og musikk.

Terjes lakseeventyr

På siste medlemsmøte i Haugesund og omegn afasiforening holdt Terje Lund et interessant foredrag om sitt «Lakseeventyr». Det var fantastisk på flere måter.

1. Han sto foran en forsamling og presenterte noe for første gang etter slaget i 2002
2. Det var viktig for Terje å gi noe av seg selv
3. Historien han fortalte var kjempespennende for oss andre

Da Terje fikk slag, var han nesten i mål med en forretningside. Med bakgrunn fra vestsida av Karmøy blant fisk og fiskere, mye kompetanse om næringsmidler og venner med tilgang på fiskekapp, kom ideen om å lage laksepizzafyll. I 1995 fikk Terje et stipend av Rogaland fylke på 100 000 kr for å utvikle et produkt.

Han fikk bruk for sitt store nettverk, og etter en periode med mye telefoning, møtevirkosomhet og reising, ble det ferdige produktet «Laksepizza» presentert på Haugalandskonferansen i 1995. Markedstesten «smaking» som ble tatt der, ga gode tilbakemeldinger.

I 1997 ble det etter videre utvikling av produktet, tatt en ny markedstest ved forretninger i Sandefjord. Resultatet viste at SMAKEN ble godt mottatt, men det HØRTE ikke godt ut med laksepizza. Navnet og markedsføringen ville bli vesentlig. Ordene «laks» og «fisk» var negativt ladet den gangen. «Tenk om det hadde vært nå...», sa Terje.

Produktet ble omtalt i Dagens Næringsliv sammen med bilde av Terje. God smak! Barn og vegetarianere tok godt i mot produktet, men ingen tør satse på fyll basert på fiskeprodukter, sto det skrevet.

I 2002 tok Terje kontakt med Norconserv i Stavanger. I samarbeid med sjefen der, utviklet

Terje Lund

han og laget en oppskrift på laksepølse. Produksjon ble satt i gang, og pølsene etter hvert levert til Skånevik Fjordhotell. Laksepølsa skulle bli en satsing i Skånevik etter at sardinfabrikken der gikk konkurs. «Jeg følte meg som Reodor Felgen», uttalte Terje.

Da kronprinsparet besøkte Etne i 2002, var det dekket til lunsj for 1500 personer. På menyen sto blant annet laksepølse. Avisene skrev at det var en kjempesuksess.

Dessverre fikk Terje slag i september 2002, og lakseeventyret tok slutt. Han ville ikke selge patenten, og prosjekt laksepølse var over. «Jeg må innrømme at jeg har tenkt mye på hvordan dette kunne blitt et riktig lakseeventyr», avsluttet Terje.

Tekst: Lise Bjørkhaug

Terje holder foredrag

Bildetekst: Trond Rørtveit tar Hurtigruten så ofte han kan - kystreisene har blitt en hobby for han etter at han ble rammet av slag for 17 år siden. Til høyre ser man en oppsamling av billettene hans fra og med 2008. Noen bedre?

Foto: Torgrim Rørtveit Tekst: Marte Hotvedt

Trond (75) er så ivrig med hobbyen sin at han er på hils med alle de ansatte

Trond Rørtveit (75) har en hobby han dyrker så ofte han kan: Hurtigruta! Nylig kom han hjem fra en tur Tromsø-Kirkenes-Tromsø sammen med fem av sine barnebarn, og sønnen Torgrim postet farens imponerende samling Hurtigrute-billetter på Facebook.

- Pappa fikk slag for 17 år siden, og mistet tale, skrive og leseevnen. Etter dette tok han opp hobbyen med å reise med Hurtigruta. Han trenger litt hjelp, så han bruker alle kjente og kjære som han kan få med seg, og reiser så ofte han kan, sier sønnen Torgrim Rørtveit med et smil.

Billettensamlingen på bildet er dog kun samlet opp siden 2008!

En havets mann

- Han liker å reise, han liker å se, og han liker å være langs kysten. Opprinnelig er han fra Vesterålen. Og før slaget var han daglig leder i NOFI Tromsø, så da reiste han mye i fiskerikommunene langs kysten i Finnmark, Troms og Nordland. Han er definitivt en mann som liker havet, forteller Rørtveit.

Rørtveit har selv vært med faren på mange hurtigruteturer, og forteller om svært gode opplevelser.

- Det er helt fantastisk å være med han. Han prater som sagt ikke godt, men han kommer i kontakt med folk som bare det. Det er utrolig artig å se hvordan han koser seg. Hurtigruta er en flott måte å være turist i eget land på også, legger Rørtveit til.

Et vanlig syn

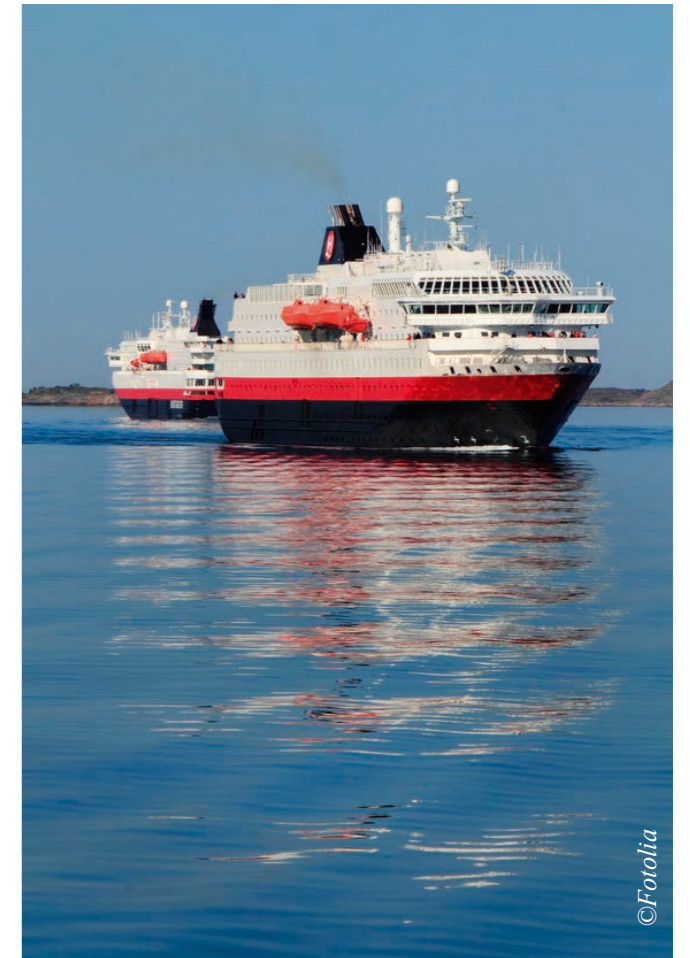
75-åringen har blitt et vanlig syn for de ansatte ved Hurtigrute-skipene.

- Nå når han reiste med "Finnmarken" sammen med barnebarna, så la du ut bilde av gjengen på Facebook. De fleste på skipene vet nok hvem han er nå, ja, humrer Rørtveit.

- Hvor ofte reiser han med Hurtigruta?

- Så ofte han får noen med seg. Han drar til feriehuset i Vesterålen flere ganger i året, og andre småturer når sjansen byr seg. I tillegg har han vært med på flere av disse Fram-ekspedisjonene som har vært. Blant annet til Spania, sier Rørtveit.

Hvor og når neste Hurtigrute-tur går, vites foreløpig ikke.

©Fotolia

Statped inviterer personer med afasi til kurs.

Afasitreff i Oslo,

9. - 13. november 2015

Kurset er beregnet for voksne som:

- fikk afasi for minst ett år siden
- har lyst til å treffe andre med afasi
- har lyst til å høre mer om hvordan andre lever med sin afasi
- har lyst til å lære mer om språk og kommunikasjon
- har utbytte av å delta i grupper med andre afasirammede

Personer med flerspråklig bakgrunn anbefales også å søke.

Maks. 8 afasirammede kan delta på afasitreff. Hver deltaker kan ha med seg maks. én pårørende. For deltakere som ikke er selvhjulpne, må en pårørende (eller en annen hjelpeperson) være med under hele afasitreffet. De pårørende vil eventuelt få tilbud om å delta i ulike samtalegrupper.

Kurs og opphold er gratis
Påmelding: innen fredag 9. oktober.

NB! Påmelding bør skje via logoped. Deltakerne kan på forhånd søke NAV på hjemstedet om dekning av reiseutgifter. Alternativt dekker deltakerne dette selv. Kurset holdes i Bredtvetveien 4 i Oslo.

Påmelding

per e-post: anne.k.hvistendahl@statped.no
eller: line.haaland-johansen@statped.no
per post:
Statped sørøst, Postboks, 4416 Nydalen, 0403 Oslo.
Merk konvolutten «Afasitreff».

Spørsmål?

Spør etter Anne K. Hvistendahl eller Line Haaland-Johansen i Statped sørøst på telefon 02196

Er du logoped eller logopedistudent, og har lyst til å hospitere?

Ta kontakt med oss. Vel møtt!

Haugesund og omegn Afasiforening på tur

Onsdag 3. juni arrangerte Haugesund og omegn afasiforening sin tradisjonelle sommertur, og denne gang gikk ferden til Ryvarden fyr. Ryvarden ligger i Sveio kommune, ytterst mot den værharde kyststrekningen Sletta. Her møtes hav og himmel og gir den besøkende mektige inntrykk - både i storm og i stille. Stedet er et yndet utfartsmål for folk i distriktet.

På vår tur deltok 32 medlemmer. Det er mulig å kjøre helt ut til fyret, men de to siste kilometerne består av en smal og svingete grusvei. Landskapet her er flott – med nakne svaberg og lyngkledde rabber – og de sprekeste valgte å ta beina fatt for virkelig å oppleve naturen.

Fyret er nå automatisert, men de tilhørende bygningene er bevart og overtatt av Sveio kommune.

I fymesterboligen arrangeres maleritstillinger samt andre kulturarrangementer. For å organisere all virksomheten, er det ansatt en egen

kulturfyrvokter. Og det var også vedkommende som ønsket oss velkommen og gav en grundig og interessant orientering om fyrets historie.

Et godt måltid er viktig, og her ble det servert velsmakende Bacalao à-la Ryvarden. Etter måltidet serverte medlemmer diverse underholdningsinnslag, og maleritstillingen ble selvsagt besøkt. Ekstra kjekt var det selvsagt at vår egen nestleder Eli Gaard Johansen var representert med bilder.

Ryvarden er også kjent for Sleipner – tragedien. En kveld i november 1999 - med kuling, mørke og regn, gikk hurtigbåten Sleipner på skjæret Bloksa like utenfor for fyret. Båten ble først stående fast på skjæret, men etter kort tid sank den og 16 mennesker fulgte med i dypet. På vei mot fyret passerer man et minnesmerke med navnene på de omkomne.

Historieinteresserte kjenner også til at det var herfra Ravnafloke, en av de første landnåmsmennene på Island, la ut med folk og fe.

Ingvild Røste:

Tur til Prøysenland

Afasiforeningen for Oslo og omegn dro på busstur til Ringsaker 19. mai. Først besøkte vi det nye Prøysenhuset på Rudshøgda. Det ligger like ved Prøysenstua. Der vokste Alf Prøysen opp. Selve utstillingen var stengt for oppussing, men vi fikk lunsj og privat konsert med prøysen-sanger. En slektning av Prøysen fortalte levende om Alf Prøysens liv i Prøysenstua.

Etterpå besøkte vi Hoel Gård. Der fikk vi en deilig kylling-middag. Etterpå fikk vi en kikk inn i kylling-fjøset. Vi fikk også høre om gårdens historie. Gården har store, imponerende bygninger. De eldste går tilbake til 1719. Eierne har satsset på konferanser og overnatting for finansiere vedlikeholdet.

Tilbake kjørte vi over Mjøsbrua og gjennom totenbygdene. En hyggelig og engasjert bussjåfør ga oss artige opplysninger om det vi passerte på veien.

Høstprogram for noen av våre lokalforeninger

AFASIFORENINGEN FOR OSLO OG OMEGN

17.08	Medlemsmøte kl. 19.00
21.09	'På loffen – fra eldste tide og frem til i dag' v/Thor Gotaas
19.10	'Hjernehjelp i musikk' v/Nora Kolaas Stauri fra Sunnaas sykehus
16.11	'Dagens behandling av hjerneslag' v/Sigurd Vatn, overlege ved OUS
7.12	Julemøte kl. 18.00

Sted: Majorstuen seniorsenter i Slemdalsveien 3, kl 19.00

VESTFOLD AFASIFORENING

10.11	Høstmøte med innlegg av overlege Siv Krogseth
Vårsmøte 2016	10. mai 2016 med innlegg av logoped Siv Tønsberg
Sted	Aktivitetsrommet på Formannssenteret

TELEMARK AFASIFORENING

	Tur i august
29.09	Anne Berit Langmyr synger og spiller
27.10	Sølvi Hartvedt synger og spiller
26.11	Nicolai Bogdan spiller og synger. Julemøte sammen med L.F.S. Telemark på Hjalmar Johansens vidg.skole

SØR-ROGALAND AFASIFORENING

17.09	Carina Amundsen vil vise bilder fra tiden hun arbeidet som lærer på Fiji.
15.10	Hva er depresjon, hvordan forebygge? Hva gjør jeg om jeg er deprimert? ved Berit Sagvaag
19.11	Tor Ragnar Roaldsen viser film om Magnus Samuelsen.
10.12	Julemøte

Sted: Lærings- og Mestringscenteret ved Stavanger Universitetssjukehus (gamle Rogaland Sjukehus), Armauer Hansensgate 20, Stavanger – kl. 18.00.

GI TID brosjyrer og kort

Det hjelper å GI TID når du møter en person med kommunikasjonsvansker. GI TID brosjyren gir råd om hvordan man best møter med en person med afasi. Vi har også kort med et "Gi meg tid"-symbol som den afasirammede kan vise fram i situasjoner de opplever å ikke bli forstått. Brosjyren og kortene er gratis. Porto faktureres ved bestilling av 10 stk eller mer.

Afasiforbundets nettbutikk:

Sang - med språket i vranglås: Sangtekster

I mange sosiale sammenhenger kan det legges til rette for sang og musikk. Dette kan bidra til å vekke minner, glemme negative tanker og øke selvfølelsen hos personer med afasi. Afasiforbundet oppfordrer lokale afasiforeninger til å ta med sang og musikk i sine aktiviteter.

Heftet med sangtekster ble til i forbindelse med ExtraStiftelsen-prosjektet "Sang - med språket i vranglås". Valget av sangtekster reflekterer et bevisst valg om å ta vare på sangarven vår. Boken med sangtekster er på 118 sider og har spiralrygg. Pris inkludert porto kr 80

Vi har også et ressurshefte med CD til sangheftet. Her finner du enkle aktiviteter knyttet til musikk, bevegelse, dans og avspenning. Pris inkludert porto kr 80

Kan du finne navn på syv forskjellige blomster?

ROSE – FIOLE – BLÅVEIS – TULIPAN –
SOLSIKKE – NELLEK - LILJE

(se oppover, nedover, bortover, baklengs og på skrå. Løsning på side 24)

A	C	D	P	K	M	T	G	K	M	V	V	B	J	S
D	S	A	M	E	W	M	E	W	M	P	R	O	S	E
S	B	O	L	W	P	V	Å	B	K	M	E	X	I	O
K	M	B	L	V	R	E	C	O	J	R	P	Y	E	K
Z	O	Å	K	S	M	B	T	A	R	Ø	K	M	V	M
K	M	T	G	P	I	P	K	M	O	W	R	Y	Å	S
L	W	Q	V	B	U	K	B	Q	S	Å	P	N	L	I
E	V	F	U	L	O	A	K	K	E	E	W	X	B	B
P	T	I	R	I	C	R	R	E	A	Y	M	E	T	G
U	B	O	N	L	K	M	T	W	E	W	O	Å	R	K
A	E	L	T	J	X	Z	R	T	U	L	I	P	A	N
G	V	P	Y	E	K	I	L	L	E	N	A	E	W	M

Afasipostens kryssord nr 2/2015

LEVEN	↓			↓		↓		↓						
ÅNDS- FRA- VÆR- ENDE		KV.- NAVN		ULEM- PEN		KAME- RAT KVEGET		TRAN- SPORT- MID- DELET		LIKE- VEL		SPRÅK		
SINN				ORGAN SVAR						ØY				
BLØD- NING														
						SLÅ LEIR								
→							↓							
KV.- NAVN		KV.- NAVN		RETN. STOFF			TØM- MER			LEKER GULL				
FLYTE	PLAGG UTSYN									DANSK ØY ROBÅT				
HEN- DER	→							SLEDE SOLO						
TIL- TATT	→									PÅ MOTEN	LENG- SEL	ART.		
→														
PRØVE									BLÅ- ØYDE					
									TEMA- ET					

Send inn løsningsordet (det grå feltet) senest 20. april 2015:

Pr. e-post:
afasi@afasi.no

I posten:
Afasiforbundet i Norge
Torggt. 10
0181 Oslo

Oppgi navn og adresse.
Vinneren får en liten gave i
posten!

Løsningsordet for kryssord nr. 1/2015 var: FRANKRIKE og trukne vinnere er:

- Gerd Johnsen, Harstad
- Reidar Dreyer Paulsen, Nøtterøy
- Elena Pedersen, Grimstad

Mer om hjernen og hjernesykdommer:

Sykdommer i hjerne, ryggmargen og nerver:

- rammer 1 av 3 nordmenn - i alle aldre
- viktigste årsak til sykkelighet i den vestlige verden
- koster samfunnet like mye som hjerte- og karsykdommer, kreft og sukkersyke til sammen.

Sykdommer i nervesystemet kan forebygges og behandles.

Visste du at.....

- Den mest komplekse strukturen vi kjenner i universet veier en drøy kilo, inneholder 100 milliarder nerveceller og finnes mellom ørene dine.
- Hjernen endrer seg hele livet.
- Alt du opplever setter fysiske spor i hjernen.
- Hjernen du legger deg med er alltid ulik den du sto opp med.

Har du tenkt på at...

Når du tenker på hjernen, er det hjernen som tenker på seg selv.

Om hjernen var så enkel at vi hadde forstått den – hadde vi da vært så enkle at vi ikke forsto den?

Kilde: Hjernerådet

AFASIFORBUNDET I NORGE

- SPRÅKVANSKER ETTER HJERNESKADE

Torggaten 10
0181 Oslo

Jeg melder meg inn i Afasiforbundet i Norge (sett kryss):

- Hovedmedlem (kr. 250,-)
- Husstandsmedlem (kr. 100,-)
- Støttemedlem (kr. 200,-)

Navn: _____

Adresse: _____

Poststed: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Epost: _____

Løsning Kryssord 1-15

IKKE TIL Å TRO	U	FORE KORT-FARØGE	M	LAND	LENG-DE-MÅL	REKKE	S	UTSAG-NET KLØR	L	STU-DERE	
STAT	F	R	A	N	K	R	I	K	E	MYN-TER	
AV SEG SELV	A	U	T	O	M	A	T	I	S	K	
ETTER	E	T	T	E	R	SYN-KER	D	A	L	E	R
BAK DRIKK	T	E	KJEM-ME	G	FROS-SET	VISE KJEPP	T	E	2. KLASS-INGEN	O	
BERG	B	E	R	G	E	N	S	E	R	E	N
VEST-LEND-INGEN	L	UTSYN	R	TALL-ORD	E	T	T	HUMRE	L	E	
VISE	V	I	S	E	IDET KALD	D	A	INVI-TERER ØKT	B	E	R
SANG	G	I	PIPLE PADLE	S	I	V	E	TALL	V	FOLK	
SENDE	K	R	U	S	PLASS	S	T	E	D		
DIGERT	S	T	O	R	T	SMEL-TE	T	I	N	E	

Løsning Bokstavgåte

A	C	D	P	K	M	T	G	K	M	V	V	B	J	S
D	S	A	M	E	W	M	E	W	M	P	R	O	S	E
S	B	O	L	W	P	V	Å	B	K	M	E	X	I	O
K	M	B	L	V	R	E	C	O	J	R	P	Y	E	K
Z	O	Å	K	S	M	B	T	A	R	Ø	K	M	V	M
K	M	T	G	P	I	P	K	M	O	W	R	Y	Å	S
L	W	Q	V	B	U	K	B	Q	S	Å	P	N	L	I
E	V	F	U	L	O	A	K	K	E	E	W	X	B	B
P	T	I	R	I	C	R	R	E	A	Y	M	E	T	G
U	B	O	N	L	K	M	T	W	E	W	O	Å	R	K
A	E	L	T	J	X	Z	R	T	U	L	I	P	A	N
G	V	P	Y	E	K	I	L	L	E	N	A	E	W	M

Jeg har AFASI - dvs. språkvansker. Dette gjør at jeg har vanskelig for å snakke, forstå tale, lese og skrive. Det er til hjelp for meg at du snakker langsomt og tydelig

AFASIFORBUNDET I NORGE
TORGGATEN 10
0181 OSLO

Navn, adresse og telefon: _____

Nærmeste pårørende: _____

NORSK
←
AFASI

I AM SUFFERING FROM APHASIA This means that I have difficulty using and comprehending words, as well as reading and writing. Aphasia means, that the speech ability is reduced, due to a damage in the brain's speech senter. Please speak slowly and clearly

The Norwegian Aphasia Association
TORGGATEN 10
0181 OSLO, NORWAY

Name, Adress and Telephone: _____

Next of Kin: _____

ENGELSK
←
AFASI

Afasiforeningen i Østfold

Inghild Bjørgestad
Krogstadveien 30
1040 RÅDE
Tlf.: 69 28 00 82
Mobil: 916 05 604
E-post: ingott@live.no

Afasiforeningen for Oslo og omegn

Frithjof Funder
Karl Andersens vei 21
1086 Oslo
Tlf.: 22 21 14 71
E-post: hfunder@online.no

Asker og Bærum Afasiforening

Greta Fredriksen
Bergersletta 4,
1349 Rykkinn
Tlf.: 909 67 929
E-post: gretafre@online.no

Marit Kaarbøe
Lindelia 15,
1338 Sandvika
Tlf.: 907 71 846
E-post: marit.kaarboe@gmail.com

Aurskog-Høland Afasiforening

Lisbeth Espenes
Vestrengåsen 3D
1960 LØKEN
Tlf.: 924 11 807
E-post: lisbtroe@online.no

Romerike Afasiforening

Karen Eva Lyhus
Langslettvegen 29,
2080 Eidsvoll
Tlf.: 920 81 416
E-post: romerike_afasi@hotmail.no

Kongsvinger og omegn Afasiforening

Vidar Hoel
N. Skogvei 1
2213 KONGSVINGER
Tlf.: 62 81 75 77
E-post: vida-hoe@online.no

Afasiforeningen i Hedmark

Afasiforeningen for Lillehammer og omegn

Sigrun Irene Bjørke
Måsåv.3
2636 ØYER
Tlf.: 959 41 447
E-post: sigrunbjorke@gmail.com

Afasiforeningen for Gjøvik og omland

Astrid Gjestvang
Kjørkjelina 133
2848 Skreia
Tlf.: 988 29 700
E-post: halgiest@online.no

Vestfold Afasiforening

Claus Malthe
Postboks 24
3281 TJODALYNG
Tlf.: 454 00 016
E-post: claus@malthe.no

Drammen/Kongsberg og omegn Afasiforening

Sissel Aaberg
Vinkelgt. 7
3050 MJØNDALEN
Tlf.: 971 86 848
E-post: eaaber@broadpark.no

Ringerike og omegn Afasiforening

Eivind Aalde Nyhagen
Vestbygdsveien 7
2534 SOKNA
E-post: a-nyhage@online.no

Telemark Afasiforening

Turid Nilsen
Krabberødveien 14B
3960 STATHELLE
Tlf.: 952 06 076
E-post: turid.nilsen@hotmail.com

Sør-Rogaland Afasiforening

Gro Tingvik
Hordaveien 2B
4307 SANDNES
Tlf.: 905 11 317
E-post: thone@broadpark.no

Vest-Agder Afasiforening

Karin Valle
Bjørnsons vei 6
4700 Vennesla
Tlf.: 901 64 525

Aust-Agder Afasiforening

Afasiforeningen for Bergen og omegn

Ågot Valle
Parkveien 2B
5007 BERGEN
E-post: agot.valle@gmail.com
Tlf.: 930 63 624

Lisbet Eide
Slembeveien 1
5137 Mjølkeråen
Tlf.: 977 36 7047
E-post: lisb-eid@online.no

Sunnhordland Afasiforening

Reidun Aarskog
Kårevikvegen 94
5412 STORD
Tlf.: 977 98 847
E-post: reidun.aarskog@logopednet.no

Haugesund og omegn Afasiforening

Per Gunnar Stormes
Jeppaveien 14
5538 HAUGESUND
Tlf.: 52 71 38 13
E-post: pergstor@gmail.com

Ålesund og omegn Afasiforening

Aud K. Wiklund
Lerstadveien 168
6014 ÅLESUND
Tlf.: 97 50 02 34
E-post: aalesundafasi@gmail.com

Molde Afasiforening

Afasiforeningen for Ytre Nordmøre
Anne Kvande
Kaptein Bødtkers gate 21
6508 KRISTIANSUND
Tlf.: 922 01 216
E-post: anne.kvande@neasonline.no

Nordfjord Afasiforening

Solveig M. Berge
Michael Krohngsgate 47
5057 Bergen
Tlf.: 402 44 191

Afasiforeningen for Trondheim og omegn

Knut Otto Pettersen
Sigurd Jordsalfars vei 58
7046 Trondheim
Tlf.: 483 11 938
E-post: kpetersen27@gmail.com

Inherred Afasiforening

Bodø/Salten Afasiforening
Astrid Søreng
Sjøgt. 1
8006 BODØ
Tlf.: 913 71 553
E-post: astrid.soreng@icloud.com

Lofoten Afasiforening

Narvik og omegn Afasiforening

Solveig R. Halvorsen
Håreks gate 34
8514 NARVIK
Tlf.: 76 94 52 15

Rana og omegn Afasiforening

Tlf.: 75 13 31 36

Brønnøy og omegn Afasiforening

Anne Marie Degerstrøm
Ternevn. 23
8900 BRØNNØYSUND
Tlf.: 75 02 23 07
E-post: ann-dege@online.no

Harstad og omegn Afasiforening

Ragnhild Fosseide
Brattholtet 11
9414 HARSTAD
Tlf.: 997 90 757
E-post: ragnhild.fosseide@harstad.kommune.no

Afasiforeningen i Alta

Fredbjørg Nicolaysen
Fjellveien 10
9511 ALTA
Tlf.: 916 88 852
E-post: fredbjorg.nico@gmail.com

Sør-Varanger Afasiforening

Olaug Knutzen
Postboks 258
9915 Kirkenes
Tlf.: 934 83 492
E-post: sorvar.afasiforening@gmail.com